

20è aniversari de la Xarxa d'Arxius Municipals de la Diputació de Barcelona

- **Enguany es compleixen 20 anys de l'existència de la Xarxa d'Arxius Municipals (XAM) amb què la Diputació de Barcelona assisteix els ajuntaments de la província per tal de garantir la correcta gestió del seu patrimoni documental local.**
- **Durant el 2024 s'organitzen diverses accions com la publicació de càpsules divulgatives i una exposició virtual per donar a conèixer les aportacions dels arxius municipals al servei de la ciutadania.**

L'any 2004, l'Oficina de Patrimoni Cultural de l'Àrea de Cultura va constituir la XAM, actualment formada per 250 arxius municipals i articulada, d'una banda, a través de l'equip d'arxivers itinerants per als municipis de menys de 10.000 habitants que no disposen d'un responsable tècnic, i d'altra, per la Central de Serveis Tècnics que dona servei als tècnics propis de la resta d'ajuntaments.

Per celebrar aquestes dues dècades d'existència, la XAM presenta un seguit d'accions -[recollides en el web XAM 20 anys](#)-, que reivindiquen el servei públic dels arxius municipals i volen posar en valor el patrimoni documental que atresoren, així com la professionalitat i experiència del personal arxiver. L'objectiu final és transmetre que arxivers i arxiveres realitzen una funció social de primer ordre, com a garants de la memòria dels municipis, la seva història i trets distintius.

Al llarg de l'any, la XAM presentarà les càpsules "Històries dels arxivers i arxiveres" amb una desena de vídeos on s'expliquen els valors i la funció social dels arxius municipals, a través d'històries viscudes pels arxivers i arxiveres de la Xarxa d'Arxius Municipals en aquest període de temps, per entendre la feina imprescindible que realitzen.

Càpsula sobre la cerca de les revistes freinetistes d'Olèrdola

La primera d'aquestes càpsules està dedicada a les revistes que entre 1934 i 1936 van escriure i imprimir els alumnes d'Olèrdola, inspirats pels mestres republicans, Ramon Costa i Josep Santaulària, seguidors de la tècnica Freinet, i que arran d'una consulta feta a l'arxiu municipal l'any 2011 es van recuperar amb la intervenció de l'arxiver itinerant de la Diputació de Barcelona.

La consulta la va fer el documentalista Sergi Bernal, a propòsit dels seus treballs sobre el mestre republicà Antoni Benaiges, figura de plena actualitat pel documental "El retratista", l'espectacle "El mar: Visió d'uns nens que no l'han vist mai" i la pel·lícula "El mestre que va prometre el mar".

Al llarg de l'any s'aniran publicant successives càpsules en què es visitarà arxius diversos, per conèixer com treballen per a la recuperació de la història dels municipis. Com en el cas de les anomenades "amazones" de Copons, com són conegudes popularment les dones del poble que s'encarregaven de tota mena de feines mentre els homes passaven temporades fora en fires i mercats; el cas de Sant Pere de Ribes, on un grup de persones grans del municipi col·laboren de forma periòdica amb l'arxiu per datar fotografies antigues; o la recuperació de pergamins de gran valor duta a terme a Les Masies de Voltregà.

Exposició virtual per al Dia Internacional dels Arxius

Coincidint amb la Setmana Internacional dels Arxius, al voltant del 9 de juny, Dia Internacional dels Arxius, es presentarà l'exposició virtual "Som 250" per mostrar des de dins les feines dels arxius així com la seva evolució durant aquests 20 anys.

Acompanyant l'exposició, s'estrenarà un vídeo sobre el dia a dia d'un membre de l'equip d'arxivers itinerants per donar a conèixer a la ciutadania aquesta figura cabdal dels arxius municipals.

Els orígens de la XAM, del Bages a tota la província

La XAM es constitueix l'any 2004, a partir de l'antecedent de l'any 1992, quan la Diputació de Barcelona va iniciar el suport als ajuntaments en matèria d'arxius municipals per tal de solucionar la situació d'abandonament que presentaven els arxius municipals. En paral·lel, l'any 1985 va néixer l'Associació d'Arxivers de Catalunya i s'aprovà la regulació de la llei 6/1985 d'Arxius.

La precària situació dels arxius municipals va empènyer la Diputació de Barcelona a projectar el *Pla pilot d'arxius intermunicipals en la comarca del Bages* en col·laboració del Centre d'Estudis del Bages i de l'Associació d'Arxivers de Catalunya. El pla va seguir dues fases, la primera l'any 1992 amb dos arxivers per organitzar els arxius municipals de Balsareny, Monistrol de Montserrat, Sant Joan de Vilatorrada i Sant Vicenç de Castellet. I en una segona fase, l'any 1994, s'organitzaren els arxius municipals d'Artés, Avinyó i, Castellbell i el Vilar.

En aquell moment, fruit del conveni de col·laboració entre la Diputació de Barcelona i cada ajuntament, naixia la figura de l'arxiver itinerant, que ja es coneixia a França i a l'Estat espanyol per part de la Diputació de Sevilla.

A la dècada dels anys 1990, amb la progressiva posada al dia dels arxius municipals, la Diputació de Barcelona comença l'assistència als ajuntaments per a l'organització dels arxius i dels seus equipaments i els ofereix formació, publicacions tècniques i eines normatives en matèria d'arxius adreçades al personal tècnic i administratiu municipal.

Els reptes de futur d'una xarxa amb 250 arxius

En l'actualitat, la XAM està formada per 250 arxius municipals de la província de Barcelona. D'aquests, 162 reben el suport de l'equip d'arxivers de l'Oficina de Patrimoni Cultural en poblacions menors de 10.000 habitants, i fins a 88 arxius que compten amb tècnic propi reben els seus recursos i serveis que els facilita aquesta xarxa de la Diputació de Barcelona.

Entre els reptes de futur que ha de fer front la XAM es troba l'organització dels arxius municipals pendents, la consolidació de l'administració electrònica i la digitalització dels arxius i dels serveis arxivístics per garantir l'accés i la difusió envers la ciutadania.

Contacte Premsa
Gabinet de Premsa Diputació de Barcelona
Beatriu Sanchís
Tf. 696 95 92 50
sanchismm@diba.cat
premsa@diba.cat